

Η δικαιοσύνη του Θεού ως βάλαμο στο έργο του Γ. Βιζυηνού (Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1UmHKcX>]

Θέτει, έτσι, ο αφηγητής εμβαθύνοντας ένα αξιοπρόσεκτο ηθικό αλλά και νομικό προβληματισμό για την απόδοση της ευθύνης ενός φόνου, αν δηλαδή αυτός πρέπει να αποδίδεται αποκλειστικά στον φυσικό αυτουργό του ή επιμερίζεται ευθύνη και ο ηθικός. Ο Κιαμήλ αναζητεί τον δολοφόνο του Σουλτάνη, τον «βρίσκει» και τον τιμωρεί, τον σκοτώνει[463] από τυφλή εκδίκηση[464], μετά όμως την δολοφονία του Χαραλαμπή του Μητάκου, του πραγματικού δολοφόνου του Σουλτάνη, τον οποίο εκλαμβάνει ως βρικόλακα, «ησυχάζει», λυτρώνεται, όπως αποκαλύπτει ο ίδιος: *-Τώρα πιά έτελείωσεν (τον σκότωσα)! είπε. Τώρα θά ήσυχάσω![465]*

Δάκρυα ρέουν. Η μητέρα του αδικοχαμένου Χρηστάκη κλαίει καθημερινά πολλές φορές την ημέρα και αυτό την αποφορτίζει, την ανακουφίζει, χωρίς όμως και να τη λυτρώνει: *Καὶ ὅταν αἱ πλήμμυραι τῶν δακρύων ἀνεκούφιζον ὀλίγον τὴν βαρυπενθῆ αὐτῆς καρδίαν, νομίζετ' ἔλησμόνει τὴν δυστυχίαν της;[466]* Και η

μητέρα του Κιαμήλ δακρύζει, όταν αρχίζει να μιλά για τον πόνο, τον *καρά σεβδά*, του παιδιού της[467]. Τα θερμά δάκρυα ανακουφίζουν προσκαίρως τις μητέρες.

Η *τρέλα* καταφύγιο. Ο Κιαμήλ σταδιακά οδηγείται σ'αυτήν. Αδυνατεί να αποδεχθεί την «απόρριψη» του πατέρα της αγαπημένης του και καταφεύγει ως δόκιμος σε Τεκέ, ασκητήριο για δερβίσηδες[468], όπου γίνεται και χρήση οπίου, το οποίο επιβαρύνει την ψυχική του υγεία[469]. Στη συνέχεια, όταν συνειδητοποιεί ότι ο ίδιος σκοτώνει τον Χρηστάκη, τον γιο της γυναίκας που τον περιθάλλει και του σώζει τη ζωή, δεν «αποδέχεται» την συνύπαρξη με τη νέα τάξη πραγμάτων και «αποσύρεται» στην *τρέλα*[470] –*βρίσκει κανείς τόσους τρόπους να επιμεληθεί την καταστροφή του*[471]. Είναι, ενδεχομένως, γι'αυτόν μια μορφή λύτρωσης.

Η *θεοδικία*[472] αποζητείται. Χριστιανοί και μουσουλμάνοι, εγγράμματοι και αγράμματοι, την επιζητούν συχνά. Ο δυτικοτραφής αφηγητής αναρωτιέται μετά την αποτυχία της συστηματικής έρευνας του Εφέντη: *Τίς οΐδεν εάν οί φονεΐς δέν εϋρον τὰ επίχειρα τῆς κακίας αὐτῶν θεόθεν, ἀπολεσθέντες ἐν τῇ γενικῇ ἐκείνῃ καταστροφῇ, μόνοι αὐτοὶ δικαίως, μεταξὺ τόσων ἀθῶων;*[473] Και οι δύο μητέρες χρησιμοποιούν τα ίδια σχεδόν λόγια για να την επικαλεσθούν[474] και ο Κιαμήλ έτσι ερμηνεύει την «καλοτυχία» του: *Μὰ ὁ Θεὸς μ' ἐφύλαξε καὶ μ' ἔστειλε τὸν ἄνθρωπό μου*[475]. Οι επικλήσεις εισακούγονται, οι δολοφόνοι «τιμωρούνται». Η δικαιοσύνη του Θεού αποτελεί αναλγητικό, βάλαμο για τις ψυχές των ανθρώπων, αφού «συμπληρώνει» την ατελή ανθρώπινη.

[Συνεχίζεται]

[463]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.97.

[464]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.101: «ὕπὸ τῆς τυφλῆς ἐκδικήσεως ριφθείσης ἐκείνης βολῆς...».

[465]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.96.

[466]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.67.

[467]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.88: «Τὰ δάκρυα ἐστενοχώρουν τοὺς μεγάλους ἀλλὰ βαθουλούς πως ὀφθαλμοὺς τῆς γραΐας, ἡ ἀνατολικὴ τῆς ὁποίας καλλονὴ μόλις διεφαίνετο...» και σ. 93: «Καὶ ἀναστέναξεν ἡ γραΐα καὶ ἔδωκεν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς χειμάρρους τῶν δακρύων της!».

[468]Γ. Μπαμπινιώτης, όπ. παρ., σ.1747.

[469]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.93: «τοῦ ὀποίου αἱ φρένες, ἴσως ἔκ τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτος, ἴσως ἔκ τῆς μεγάλης χρήσεως τοῦ ὀπίου, ἦσαν παρασεσαλευμένα, ἔπασχον τοῦτ' αὐτὸ περιοδικὰς ἐκλείψεις!».

[470]Μ. Ιατρού, *Ο σωσίας του νεκροῦ ἀδελφοῦ*, όπ. παρ., σ.52.

[471]Ντ. Χριστιανόπουλος, «Εγκαταλείπω την ποίηση» στο *Η Ελληνική ποίηση του 20^{ου} αιώνα*, επιμέλεια – ανθολόγηση Ευριπίδης Γαραντούδης (Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2008)σ.304.

[472]Η σημασία της λέξης είναι αυτή που δίδεται στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη, όπ. παρ., σ.745: (Θρησκ.) η εκδήλωση θεϊκής εύνοιας ή τιμωρίας δε σχέση με ανθρώπινες πράξεις μέσω υπερφυσικών σημείων.

[473]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.85.

[474]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.103: (μητέρα αφηγητή): «Ἄς τῶβρη ἀπὸ τὸν Θεὸ ὅποιος τὸν ἐκατάντησε σὲ τέτοια δυστυχία!» και σ. 92: (μητέρα Κιαμήλ): «Ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τωῦρη!».

[475]Γ.Μ. Βιζυηνός, όπ. παρ., σ.99.